

Byla C-129/20

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį

Gavimo data:

2020 m. kovo 9 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas:

Cour de cassation du Grand-Duché de Luxembourg
(Liuksemburgas)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2020 m. vasario 27 d.

Kasatorė, iš pradžių ieškovė:

XI

Kita kasacinio proceso šalis, iš pradžių atsakovė:

Caisse pour l'avenir des enfants

---

1 Ginčo dalykas ir faktinės aplinkybės

- 1 2012 m. kovo 4 d. niekur tuo metu nedirbusi kasatorė pagimdė dvynius.
- 2 Po to, kai 2012 m. rugsėjo 15 d. ir 2013 m. rugpjūčio 1 d. sudarė dvi terminuotas darbo sutartis dėl darbo ugdymo įstaigoje, 2014 m. rugsėjo 15 d. ji pasirašė neterminuotą darbo sutartį su ta pačia ugdymo įstaiga.
- 3 2015 m. kovo 11 d. ji pateikė prašymą išleisti vaiko priežiūros atostogų iki 2015 m. rugsėjo 15 d.
- 4 2015 m. kovo 19 d. sprendimu *Caisse nationale des prestations familiales* (Nacionalinė šeimos išmokų kasa) (dabar – *Caisse pour l'avenir des enfants*) atmetė jos prašymą išmokėti „visą vaiko priežiūros išmoką“ iš esmės motyvuodama tuo, kad tuo momentu, kai gimė jos vaikai, ir 12 mėnesių iki vaiko priežiūros atostogų pradžios ji nebuvo darbuotoja, dirbanti pagal darbo sutartį.
- 5 2017 m. spalio 27 d. sprendimu *Conseil arbitral de la sécurité sociale* (Socialinės apsaugos arbitražo komisija) pakeitė minėtą sprendimą ir, atsižvelgdama į

1995 m. gruodžio 14 d. UNICE, CEEP ir CES sudaryto Bendrojo susitarimo dėl tėvystės [vaiko priežiūros] atostogų, įgyvendinto 1996 m. birželio 3 d. Tarybos direktyva 96/34/EB, 1 straipsnį ir 2 straipsnio 3 dalies b punktą, nusprendė, kad valstybės narės savo teisės aktuose gali numatyti tik palankesnes, o ne griežtesnes nuostatas, todėl šioje byloje reikia atsisakyti taikyti nacionalinės teisės nuostatą, pagal kurią reikalaujama, kad vaiko gimimo momentu asmuo dirbtų pagal darbo sutartį.

- 6 *Conseil arbitral de la sécurité sociale* nusprendė, kad sąlyga, pagal kurią vaiko gimimo momentu kasatorė turi dirbti pagal darbo sutartį, yra nesuderinama su reikalavimu būti dirbus bent vienus metus ar turėti bent vienu metų stažą, nes šioje byloje nagrinėjamu atveju ši sąlyga buvo įvykdyta pagal nustatytą reikalavimą prieš prasidedant vaiko priežiūros atostogoms ir kad papildoma sąlyga, pagal kurią gimimo momentu reikalaujama dirbti pagal darbo sutartį, šis reikalaujamas darbo laikotarpis pailgėja 12 mėnesių, taigi teisė į vaiko priežiūros atostogas įgyjama griežtesnėmis sąlygomis nei numatyta direktyvoje.
- 7 Gavusi apeliacinį skundą, *Conseil supérieur de la sécurité sociale* (Vyriausioji socialinės apsaugos ginčų komisija) 2018 m. gruodžio 17 d. panaikino tokį sprendimą.
- 8 Minėta komisija nusprendė, kad kadangi XI dvynių gimimo momentu nebuvo pasirašiusi darbo sutarties, ji neturėjo teisės į vaiko priežiūros atostogas, neatsižvelgiant į vėlesnį galimą jos darbą toje pačioje valstybinėje įstaigoje bent vienus metus iki prašomų vaiko priežiūros atostogų pradžios.
- 9 *Conseil supérieur de la sécurité sociale* nurodė, kad teisė į vaiko priežiūros atostogas negali „atsirasti iš naujo“ vien todėl, kad vienas iš tėvų, kuris vaikų gimimo momentu nebuvo darbuotojas, dirbantis pagal darbo sutartį, iš penkerių metų laikotarpio, per kurį gali būti prašoma suteikti vaiko priežiūros atostogas, dirbo vienus metus.
- 10 *Conseil supérieur de la sécurité sociale* pridūrė, kad nėra reikalo tikrinti, ar vienu metų darbo pagal darbo sutartį sąlyga atitinka Sąjungos teisę, nes XI neturi teisės į vaiko priežiūros atostogas.
- 11 XI padavė kasacinį skundą dėl tokio sprendimo.

2. Nagrinėjamos nuostatos:

Sąjungos teisė

1996 m. birželio 3 d. Tarybos direktyva 96/34/EB dėl Bendrojo susitarimo dėl tėvystės [vaiko priežiūros] atostogų, sudaryto tarp UNICE, CEEP ir ETUC

- 12 1 straipsnis „Paskirtis ir taikymo sritis“ suformuluotas taip:

„1. Šiame susitarime nustatyti minimalūs reikalavimai, kad būtų galima lengviau suderinti dirbančių tėvų pareigas su profesinėmis pareigomis.

2. Šis susitarimas taikomas visiems darbuotojams, vyrams ir moterims, dirbantiems pagal darbo sutartis arba turintiems kitokius darbo santykius, apibrėžtus kiekvienos valstybės narės galiojančiuose teisės aktuose, kolektyvinėse sutartyse ar nusistovėjusioje tvarkoje [ar praktikoje].“

13 2 straipsnyje „Tėvystės [vaiko priežiūros] atostogos“ nurodyta:

„1. Šio susitarimo 2.2 straipsnyje nurodytiems asmenims, vyrams ir moterims [Šiuo susitarimu, nepažeidžiant 2 straipsnio 2 dalies, darbuotojams – vyrams ir moterims –], suteikiama asmeninė teisė gauti tėvystės [vaiko priežiūros] atostogas gimus vaikui ar jį įvaikinus, kurios skirtos prižiūrėti vaiką nuo trijų mėnesių iki tam tikro amžiaus [kad galėtų mažiausiai tris mėnesius prižiūrėti vaiką iki tam tikro amžiaus], kuris gali būti iki 8 metų, ir yra nustatomas kiekvienos valstybės narės ir (arba) administracijos ir darbuotojų [ir (arba) socialinių partnerių].

<...>

3. Tėvystės [vaiko priežiūros] atostogų suteikimo sąlygos ir detalios naudojimosi jomis taisyklės valstybėje narėje nustatomos teisės aktais ir (arba) kolektyvinėje sutartyje, laikantis šiame susitarime nustatytų minimalių reikalavimų. Konkrečiai valstybės narės ir (arba) administracija bei darbuotojai gali [valstybės narės ir (arba) socialiniai partneriai gali visų pirma]:

<...>

b) nustatyti, kad teisė gauti tėvystės [vaiko priežiūros] atostogas suteikiama tik turint būtiną nustatytą darbo stažą toms atostogoms gauti, kuris negali viršyti vien[ų] metų;

<...>“.

Vidaus teisė

Loi du 16 avril 1979 fixant le statut général des fonctionnaires de l'État (1979 m. balandžio 16 d. Įstatymas, kuriuo nustatomos valstybės tarnybos bendrosios nuostatos), iš dalies pakeistas 1999 m. vasario 12 d. Įstatymu dėl vaiko priežiūros atostogų ir atostogų, suteikiamų dėl šeiminių priežasčių, naujausia redakcija priimta 2006 m. gruodžio 22 d. Įstatymu)

14 29bis straipsnyje nustatyta:

„<...>

Prašymą suteikti vaiko priežiūros atostogas gali pateikti kiekvienas asmuo (toliau – vienas iš tėvų), jei jis:

<...>

– vaiko (vaikų) gimimo ar įsivaikinimo momentu teisėtai dirbo Liuksemburgo Didžiojoje Hercogystėje ir iki vaiko priežiūros atostogų pradžios yra įgijęs 12 mėnesių nepertraukiamo darbo stažą, <...>

<...>“.

3. Šalių pozicijos

XI

- 15 XI pirmiausia priekaištauja, kad *Conseil supérieur de la sécurité sociale* iš Bendrojo susitarimo 1 straipsnio ir 2 straipsnio 1 dalies sprendė, kad vaiko priežiūros atostogos suteikiamos tik tiems darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartį, kurie turėjo šį statusą tuo momentu, kai gimė vaikas, dėl kurio prašoma suteikti vaiko priežiūros atostogas. XI teigia priešingai, kad pagal Bendrojo susitarimo 1 straipsnį nereikalaujama, kad vaiko gimimo ar įvaikinimo momentu asmuo būtų darbuotojas, dirbantis pagal darbo sutartį.
- 16 XI dar priekaištauja *Conseil supérieur de la sécurité sociale* atsisakius patikrinti *Loi fixant le statut général des fonctionnaires de l'État* 29bis straipsnio atitiktį Bendrojo susitarimo dėl vaiko priežiūros atostogų 2 straipsnio 3 dalies b punktui, kuriame numatyta, kad gali būti reikalaujama ne ilgesnio nei vienu metų darbo pagal darbo sutartį stažo, ir kad minėta institucija atsisakė taikyti pastarąją nuostatą. XI laikosi priešingos nuomonės, kad pagal 29bis straipsnį vaiko priežiūros atostogų suteikimui nustatyta dviguba sąlyga: tą dieną, kai gimsta vaikas, būti darbuotoju, dirbančiu pagal darbo sutartį, ir prašymo pateikimo dieną turėti 12 mėnesių stažą, taip pažeidžiant Bendrojo susitarimo 2 straipsnio 3 dalies b punktą, kuriame nustatyta, kad nacionalinės teisės aktų leidėjas gali reikalauti ne ilgesnio kaip vienu metų stažo.
- 17 Kasatorė pažymi, kad pagal 29bis straipsnyje nustatytą dvigubą sąlygą neišvengiamai reikalaujama ilgesnio nei vienu metų darbo stažo, jeigu, kaip šioje byloje nagrinėjamu atveju, nepertraukiamas 12 mėnesių teisėto darbo pagal darbo sutartį laikotarpis (pirmoji sąlyga) nesutampa su vaikų gimimo momentu (antroji sąlyga). Dėl to 29bis straipsnyje nustatytos kumuliacinės darbo stažo arba darbo laikotarpio sąlygos, kurios yra griežtesnės už maksimalaus 12 mėnesių darbo stažo arba darbo laikotarpio sąlygą, numatytą Direktyva 96/34/EB įgyvendinto 1995 m. gruodžio 14 d. Bendrojo susitarimo dėl vaiko priežiūros atostogų 2 straipsnio 3 dalies b punkte.
- 18 XI prašo pateikti Teisingumo Teismui prejudicinį klausimą dėl *Loi du 16 avril 1979 fixant le statut général des fonctionnaires de l'État* (su pakeitimais) 29bis straipsnio atitikties Bendrajam susitarimui.

Caisse pour l'avenir des enfants

- 19 *Caisse pour l'avenir des enfants* teigia, kad kritikuojamas įstatymas atitinka Sąjungos teisę. Teisė į vaiko priežiūros atostogas atsiranda vienam iš tėvų, dirbančių pagal darbo sutartį, gimus vaikui ar įsivaikinus vaiką, ir yra suteikiama, jeigu vienu metų darbo laikotarpis (darbo stažas) apskaičiuojamas iki vaiko priežiūros atostogų pradžios.
- 20 Ji prašo atmesti kasacinio skundo pagrindus ir prejudicinį klausimą motyvuodama tuo, kad Bendrojo susitarimo nėra reikalo aiškinti.

4. Cour de cassation vertinimas:

- 21 Kyla klausimas, ar *Loi fixant le statut général des fonctionnaires de l'État* 29bis straipsnį draudžiama taikyti pagal kasaciniame skunde nurodytas direktyvos nuostatas.
- 22 Dėl pateiktų pagrindų kyla Sąjungos teisės išaiškinimo klausimas, kuris yra lemiamas ginčo išsprendimui, o teisingas Sąjungos teisės aiškinimas nėra toks aiškus, kad nekiltų jokių pagrįstų abejonių dėl to, kaip išspręsti klausimą, dėl kurio analogiškoje byloje dar nebuvo priimtas prejudicinis sprendimas.
- 23 Taigi pagal SESV 267 straipsnį Europos Sąjungos Teisingumo Teismui reikia pateikti prejudicinį klausimą.

5. Prejudicinis klausimas:

- 24 *Cour de cassation* pateikia tokį klausimą:

Ar 1995 m. gruodžio 14 d. profesinių organizacijų UNICE, CEEP ir CES sudaryto Bendrojo susitarimo dėl tėvystės [vaiko priežiūros] atostogų, įgyvendinto 1996 m. birželio 3 d. Tarybos direktyva 96/34/EB dėl Bendrojo susitarimo dėl tėvystės [vaiko priežiūros] atostogų (OL L 145, 1996 6 19, p. 4; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 2 t., p. 285), 1 straipsnio 1 ir 2 dalys, 2 straipsnio 1 dalis ir 2 straipsnio 3 dalies b punktas turi būti aiškinami taip, kad pagal šias nuostatas draudžiama taikyti tokią vidaus teisės nuostatą kaip *Loi modifiée du 16 avril 1979 fixant le statut général des fonctionnaires* (1979 m. balandžio 16 d. iš dalies pakeistas įstatymas, kuriuo nustatomos valstybės tarnybos bendrosios nuostatos) (2006 m. gruodžio 22 d. redakcija) (*Mémorial*, A, 2006, Nr. 242, p. 4838) 29bis straipsnis, pagal kurį vaiko priežiūros atostogų suteikimui nustatyta dviguba sąlyga, kad darbuotojas, teisėtai dirbantis pagal darbo sutartį ir šiuo pagrindu priklausantis socialinės apsaugos sistemai, pirma, iki vaiko priežiūros atostogų būtų įgijęs 12 mėnesių nepertraukiamo darbo stažą ir, antra, vaiko (vaikų) gimimo arba įvaikinimo momentu šią sąlygą reikalaujama įvykdyti net ir tuo atveju, jeigu vaikas gimė arba buvo įvaikintas anksčiau nei 12 mėnesių iki vaiko priežiūros atostogų pradžios?